

Universitätsbibliothek Wuppertal

Diodori Sicvli Bibliothecæ Historicæ Libri XV

Diodorus < Siculus >

Basileæ, 1578

Tryphiodori Aegypti De Ilii captivitate liber

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1046

TRYPHIODORI AE-
GYPTI DE ILII CAPTIVITATE LI-
BER. GUILIELMO XYLANDRO AVGVS
STANO INTERPRETE.

Vot tandem durum post tantos fine
labores, (ua.
Desierit bellū, tū quas Argiūa Miner
struxerit insidias, opus ut fabricaue
Fornicē Troī, quēna cōtētiō priscis. (rit ingēs,
Tanta uiris, belli decertatiq; tumultus,
Fert cantare animus: Tu nobis ordine Diua.
Facundis memora expediens iſta omnia uerbis,
Calliope, & celeri totam rem carmine pande.
Iam iunc in decimum sese porrexerat annum;
Inueterata, ferēq; audifl̄ma semper Enyo.
Cedis, Troianos inter, fortesq; Pelasgos.
Iamq; adeò multis parte ex utraq; peremptis.
Nemo p̄terea ualidam insurgebat in hastam;
Aut hostile minax rigido caput ense petebat,
Thoracum strepitus cessauerat, ipsa peribant
Contorte, antē cauos clypeos portantia lora,
Nec scutum metuebat acutæ cuspidis ictus:
Iamq; remissi arcus, & spicula uana iacebant.
Quin & equos misere uacua ad p̄sepiā Solos,
Deieclis ad terram oculis, miserabile, cernas
Amisso oculis frustra plorare iugales.
Iliad. e. Auriq; altos lacrymisq; requirere ademptos.
Ipse Menetiādē iā tū quoq; magnus Achilles,
Ad Stygios charum c̄esus comitauerat undas,
Antiloch q̄ senex lugēbat funera Nestor.
At proprio uātūm confossus uulnere corpus,
Sanguine v̄sanō hostiliē madescerat in ēsem,
Ajax Aeacide propter Telamonius arma.
Hectora raptatum fœdē sua Pergama circum,
Parte alia Troēs deslebant: nec tamen illis.
Tantum intestino langebant corda dolore:
Luctibus externis sedenim quoq; respondebant,
Fataq; multigenūm sociorum tristis flebant.
Fundebant Lycij lacrymas Sarpedone c̄eso,
Freta ouis thalamis quem mater ad lion alium.
Miserat, auxilium ut Teucris, socia armis firret,
Clauſurum dulcem patro ocli uulnere uitam.
Et regis Thrases ululabant funera Resi,
Lethalis somnis quem captum in nocte dolosa
Prodidit, ac se uo mactandum p̄bui hosti.
Atnai c̄adem miserata aurora cruentam,
Memnonis, abiecit coelestem mōesta nitorem.
Quo solet ante orium terras conſpēgere Solis
Dum croceo nubes, ac summos lumine monies.
Imbuit: & nubis se atro uelutin amictu.
Tunc & Amazonides à Thermodontē feroci
Innuptæ, teneræ que proprie p̄elia mammæ.
Fœcundam extrudunt toto tenus orbe papillam,
Plangebant armis p̄clarām Penthesileam.

In uarios ueniens quæ cœtus Maris anhelii,
Fœminea multos dextra dare terga coēgit,
Ipsas ad naues nubem repulitq; uirorum.
Solus at Aeacides congressum illius Achilles,
Sustinuit, ualida & traiectam comminus hasta.
Ad manes misit, cum uitaq; exuit armis.

Incoluimus tantos inter sed Troia labores,
Stabat adhuc, manibus structis innixa Deorum.
Turribus, immotis suffultaq; fundamētis.
At mora difficilis fessos angebat Achiuos.
Iamq; sub extremos languore affecta labores,
(Inde fessa licet pro charis usq; Pelasgis.)
Conatus cimassum Pallas sudauerat omnī:
Si non Deiphobi fastum, raptosq; Hymeneos.
A Troia fugiens uates uenisset ad ip̄flos.
Afflito pariter qui gratificatus Alridē,
Iam seram patriæ predixit adesse ruinam.
Ergo Heleni monitis afflati numine, Graij
Longorum demum finem struxere malorum.
Venis & a Scyro pulchris p̄stante pueris,
Filijs Aeacide, & p̄clararē Euidamiae.
Is teneras nondum pictus lanugine malas.
Virtutem primis patrii stendebat in armis,
Ille etiam Danatis simulacrum adferre uolebat.
Intactum, charæ quod muus Pallidus esset.

Tunc & consilij Tritonidos actus p̄eius,
Quo peritura capi simulacro Pergama posset.
Magnæ molis Equum solita uaser arte struebat.
Materiam Phrygia iam deturbārat ab ida.
Arboribus casis, naues unde anē Flereclus,
Considerat Paridi, clavis primordia tanta.

Ad latera ergo caudans uterum latissima uastū.
Solerit molem iustum scrutatus amusi.
Aptauit, quālis dūbias que per maris undas,
Remorum dupli p̄pellitur ordine nauis.
Erectum fixuq; polita ad pectora collum.
Purpureamq; comam fuluo permiscuit auro,
Quæ sublimis in incurua ceruice fluebat,
In criste morem uinclo de uertice nexa.
Ex gemmis geminos oculorū hinc condidit orbes,
Berylo ex glaucoq; ex sanguineoq; Amethysta.
Ergo commisso dupli splendore colorum
De lapidum facies fulgebat tota nitore,
Purpureo glaucos radios cum lumine spargens.
Protinus & malis dentes solidō ex agallo,
Infixit: frāni summa hos mōdere putares.
Affabre torti, & stridenti mandere mōsus.
Ore quoq; in magno tacitum uitalibus auris,
Occultauit iter: nec caua semita nares.
Transficiat: per quam uitam qui suspirat aer,

Ad

DE ILII EXPVGNATIONE.

Ad Danaos in Equo posset penetrare latentes.
 Extulit et geminas aures cana tempora propter,
 Arrectas, liui sonumq; audire paratis.
 Tum spinam ingenti construxit, et ilia dorso,
 Flexilia, instabiles iuncta et coxendice clunes.
 Laxa per ultima, sed uestigia cauda fluebat.
 Vtis ut intortis que passim effusa flagellis,
 Luxuriat, manibusq; suis ceu proxima prendit.
 Nec uero genibus quanquam uelocibus essent,
 Aptatiq; pedes, celerem ad cursumq; parati,
 Corripere uiam prorsus recessare necessum,
 Inceptiq; erat expectanda occasio tanti.
 Non ad terrae insitens erat ungula inermis,
 Splendida sed totam inuolucro testudo tegebat.
 Firma, et que duro uix robore cederet ari.
 Ianua que claudi posset dehinc, atq; recludi.
 Scalaq; conduntur; magno in latere edita ut illa
 Fortia Graecorum cæcis abscondere tutio.
 Corpora, tum rursus latebris emittere posset:
 Conspicua hæc, necno gradibus firmissima iunctis
 Arguius sus dæq; via et scandentibus esset.
 Purpureis uarie frenum quoq; floribus ornans
 Splendida multo ebore exornauit demde lupata,
 Argentiq; in star nitido circumdedit ære,
 Candida ne cultu ceruix, maleq; carerent.
 Ergo ut equum tandem perfecit dira minantem,
 Inde rotas pedibus ualidas subiecit, apertos
 Per campos ductus celer, utq; agilabilis esset,
 Ac non diffici transiret tramite tractus.
 Iamq; ita terribilis mole, et pulcherrimus una
 Effulgebat equus: non illius ipse Gradius,
 Cum specie si uitam opifex animamq; dedisset,
 Aspernaretur ualidum descendere tergum.
 Hinc alto est septus muro, ne fors quis Achium,
 Conspectum ignarus fraudis combureret ipsum.

Ergo Mycenæi propè nauē Agamem nonis illi
 Vita ues Turbam populi, strepitumq; uirorum,
 Concilium proceres magnis de rebus agebant.
 Tum Dea preconem facie mentita sonorum.
 Consulto astabat bello inclita Pallas Vlisi,
 Vngebatq; uiri roseo Dea nectare uocem,
 At qui consilia hic animo diuina uoluntas.
 Primum ceu fatuus, similisq; ibi mente carenti,
 Atq; immota solo desigens lumen stabat.
 Mox subito ueluti partus in fine dolorum,
 Qum licet cmissos in lucem cernere fœtus
 Sermonum rumpens conceptus ille sacrorum,
 Intonuit grauiter, tanquam que ex fonte perenni,
 Melliflue fluctus niuis almo fudit ab ore:
 O soci, magni iam rem perfectimus astus,
 Humanis manibus, sed enim suadente Minerua.
 Vos autem manuum confisi in robore semper,
 Prudentes constanti animoq; et pectori fortis.
 Adsit: neq; enim tam longo hic tempore frustra
 Tot tolerasse decet sine fructu et sine labores.

Effectu incepti intereaq; senescere nullo.
 Sed deo et aut semper memorandū ostendere facilius,
 Dedeceus infandum uel morte abolere cruenta.
 Spes nobis certæ, longè queis uincimus hostes:
 Si modò non passer, uero terusq; figura Draconis,
 Excidit, in pl.ano uidi memoresq; manetis,
 Et teneros pullos, misera et cum prole parenteris
 Captatam memori iam nunc quoq; mente tenetis:
 Et quamvis per tot Calcas iam austul annos:
 Attamen ipsa Heleni monstrant oracula et rois.
 Certa quod in promptu iam sit uictoria nobis,
 Ad capienda ultroq; uocat nos Pergama uates.
 Fidei nunc ergo mihi, et qui properemus in aliis,
 Fortiter: ut uastum uideant, formamq; decorum.
 Troës opus, propriumq; malum miretur, et illud
 Gaudentes mira peritura ut Pergama ducant.
 At uos nauales alij laxabitis oras,
 Igne accedentes tentoria propria uasto,
 Protinus iacæ linquentes littora terre.
 Conficto in patriam reditu maris et quor arates,
 Donec de specula uincino in littore nobis.
 Collectis una portunq; tenentibus, ignis
 Signa dabit redditus seri sub uesperis horas:
 Et tunc adnixi ualidis insurgite remis,
 Absu pigritia, et uani procul inde timores:
 Sint, que degeneres terret nox horrida mentes,
 Vos patruis pudor ad uirtutem acendat, et armets
 Neue sue laudis pudeat quæcum, quilibet hinc ut
 Accipiat proprie uirtutis premia digna.
 Dixit, et cœtu discessit: fortia cuius
 Iussa Neoptolemus surrexit primus honorans,
 Ut cursu pullus properat per roscida prata.
 Exultansq; nouis phaleris, latusq; iuventa,
 Flagraq; præueriti: sefforis dura minasq;
 Tydeides comes huic Diomedes protinus ibat,
 Miratus natum uirtute referre parentem.
 Insequitur Cyanippus: cum generosa Cometho,
 Tydeos instabili thalamorum iure potita.
 Aegialis peperit, quem mox sua fata tulerunt.
 Irarum stabat uoluens in pectore fluctus,
 Deiphobosq; necem meditabatur Menelaus,
 Raptorem uxoris cupiens reperire secundum.
 Post bos rex Locrorum Ajax surgebat Oile,
 Tum prudens, neq; adhuc scelerato pectus amore,
 Percusus: sequitur uariatus tempora canis.
 Idomeneus, Cretæ qui regis sceptra tenebat.
 Nec non Nestorides comes his ibat Thrasymedes,
 Et certo clarus Teucer Salaminis arcu,
 At insignis equorum Eumelus laude Pheræus,
 Ipse adeo uates Calchas, qui Pergama tandem
 Fraude sciebat Equi post rot capienda labores.
 Nec uero extreum bellum fugere periculum.
 Demophon, Acamasq; Aegæ de semine nati,
 Ortygidesq; Antilochus, equi in penetralibus imis:
 Tristia post cuius luxerunt funera Graeci.

TRYPHIODORVS AEgyptVS

Peneleusq; Mege, simul Antiphates, Agapenor,
Et cum fratre suo Pelie genus Eurydamante.
Amphidamas arcu clavigimus: ultimus inde,
In proprium descendit opus uersutus Epeus.

Ergo adiutricem uenerati Pallada notis,
Occultas in equi se corripere cauernas.
Hercules: uerum his oculos Dea glauca Minerua
Perfusa ambrosia superiorum prebuil escam,
Ne tota infidias Troianis luce struentium
Languentes infesta fames depasceret artus.

Vt quondam gelido nebularum frigore oborta
Nix condensato confersit ubi aere terras,
Quae liquefacta in aquas, magno flumine uoluit:
Attonit subito montani fluminis omnes,
Diffugere ferre sonitu, saxa omnia saltu.
Precipui, et magno limquentes summa tumultu,
Antrorum obscuras querunt terrore latebras.
Ingenti, et tacu salabro si fornice saxi,
Iam residen, trepidumq; tremit formidine pectus,
Et pauidis expectant strepitus dum casset aquarum.
Hud secus inclusis ligno, et cisis latebris,
Immense Danais augebant pectora cure.
Ipse immanis Equi, atque uero graue podus habetis
Obscuram sapientiam portam claudebat viloses,
Ianitor occulte fraudis fidissimus, inq;
Supremo sedem capite is speculator habebat.
Atride interea Graecos iussere ministros
Molem grandis equi lapidum circumdare uallo
Ne posset cerni: quod (quamuis esse uolebant,
Conspicuum potius, delectantemq; uidendo)
Persecere tamen, quia Regis iussa monebant.

Iam nox obscura terras muoluerat umbra,
Iuerat inq; atras utrū alma fugata tenebris:
Cum ualidas Graij praeconis uoce iubente,
Certatum toto statuunt in lutora naues.
Stuppe soluentes uolucris retinacula classis,
Tum uero ut tædis, et uasto protinus igni,
Propria combusere, ut hanc tentoria iussu,
Litore lera dabant Rhæteo uela relicto
Tundentes remis Helles Athamanidis equor.

Solus sponie sua, sua plagiis membra notatus,
Proditione Sinon pollens, et fraude relictus
Infidias erat ut Troiae cladem, pararet.
Vt uen tores uarijs quum line furtim.
Vincula compostræ feris fraudemq; necemq;
Montibus in summis, per saitius siue sonantes:
Subter densa latet nunc arbusta unus eorum,
Infidiasq; feris molitur retia seruans.
Sic et vulneribus compunctus membra dolosus
Aesinides Troiae cladem, interitumq; struebat,
Manabat largus falso de uulnere sanguis,
Perq; humeros, atq; madentia membra cruento.

Nec minus interea per noctem incendia lucent
Argolica immenso populantia castra fragore,
Et tremulo ad coelum uoluëtia uortice fumum.

Flammârum celeres Vulcanus quippe procellas,
Excusit, flammis uires simul addidit ipsa
Alma Deum Regina, perennes quæ sonet ignes.

Vt primum gelidam per pulcre crepuscula nocte
Indice Dardanidis castrorum incendia funio,
Fama loquax primum sub Solis nunciat orium.
Panduntur portæ subito peditesq; equitesq;
Mænibus effundunt se, campisq; propinquant,
Exploraturi si fors qua lateret Archium.
Turma per infidias. Priamo quoq; Dardanidarum
Iungentes celeres desueta sub effeda mulos.
Exibant cum rege senes: neq; tarda senectus,
Natorum dulci incensos retinebat amore,
Quos Danaum Sæuo incolumes à Marte relictos.
Sperabant latè uicturos tempore pacis,
Tranquillam tutosq; attingere posse senectam.
Mox uero summi immitis iouis ista uoluntas,
Gaudia multiplicitate pensauit mania luctu.

Ergo ut equi uidere Phryges mirabile textum,
Obstupuere omnes, circumfusiq; steterunt.
Mirati molem, multaq; opus arte paratum,
Robore præstantem quales, formaq; uidentes.
Quando Aquilam picæ circuistrepere loquaces.
Continuò incerto uaria est sententia uulgo,
Pars etenim bello confecti corpora longo.
Exosiquoq; equum, Danaorum opus esse uidetes,
Præcipitate iubent sublimi à uerice montis,
Aut molem anticipi infestam uolare securi.
Ast alijs fabrica persuasi protinus arte.
Iuferunt superis statui uenerabile munus.
Alterius Danais belli signum, atq; laboris.

Aiq; ea Dardanidae uario du murmure pensant,
Inter ea nudus, uaristaq; uulnere membra.
Multiplici ægra trahens in campo cōspicitur uir,
Vibices cuius turgentis sanguine multo,
Monstrabant celeris uestigia tetra flagelli.
Ad Prianis se ergo pedes mox ille uolutans,
Supplicibus genua amplexus clementia palmis,
Talic fallaci est regem sermone precatus:

Argolicis miserare equidem de classibus unum,
Et Phrygios ausum ferro infestare penates,
At cuius posuit seruari Troia salute.
Maxime Dardanidum rector. Nā me quoq; Graij
Iandudum uebemens infensum iniuria fecit.
Qui me, nulla adeo reverentes numina Diuum,
Supplicio affectere graui nil tale merentem.
Crudeles nimium semper, nimiumq; maligni,
Sic etiam magna nigratt Briseide adempta.
Eripuerit suæ utrius præmia Achilli,
Teq; Philoctetia desertum a classe tuorum
Afflictum morsu tam Lemnos detinet Hydræ,
Haud secus indigna Palameden morte necarunt,
Et quas de nostro sumperunt corpore poenar.
Quippe in honesta fugæ socios dare terga uetabæ,
Turpiter infesto nolens discedere bello,

Ergo

DE ILII EXPVGNATIONE.

Ergo multipli pertusum uerbere corpus,
Vestigia nudarunt, & diris membra flagellis,
Hostili laniatum in lutore deseruerunt.

Tu miserere igitur rex felicissime nostri,
Iuraq; supplicibus qui dat, uenerare Tonantem,
Scilicet hoc prohibe, ne me latentur Achium.
Inter Dardanidas peregrino & supplice caso.
Pro quibus hoc uerè meritis ego spondeo, uobis
Haudquam posthac Graiorum bella timenda.

Hunc Priamus contrà dictis affaur amicis:
Pone metum, non te permixtum Troibus, ultrà
Est sperare necem, aut seuos trepidare Pelasgos,
Liber ab illorum fastu iam quippe superbo.
Nostris eris posthac, nostrae acceptissimus urbi.
Amisso hinc iam patriæ obliuiscere fines,
Letorum capiat nec duleis amor thalamorum:
Verum age ueraci sermone ediffere nobis,
Hec immanis equi quapropter condita moles.
Horrenda aspectus nec non nomenq; g. nusq;
Et quibus ad Troiam uenias dic hospes ab oris.

ille metu posito, falso haec de peccatore contraria:
Cuncta, inquit, uero rex sermone facio,
Iamdudum nobis quando haec aperire uolebam.

Argos mi patria est, nomen teneoq; Simonis,
At simus meus est genitor maturior cui.
Fatalis sed equum Græcis inuenit Epeus.
Is sinang; loco steterit immotus eodem,
Mox capienda dabunt Argiuis Pergam a fata.
Sim illum intactum accipiat Tritonia templo,
Certatim fugient, uanum linquentq; laborem.
Ergo agite, atq; omni mox uentum à parte catenis
Nobile opus leti sublimem ducite in arcem:

Talia dicentem chlæna rex ipse, togaq;
Vestiri iubet, & monitis parere Simonis.
Ergo secta boum ceriatum tergora collo,
Nectunt, innuncris circum uincitamq; catenis.
Per campos rotulis molem uelocibus amplos,
Impositam traxere, Pelasgo militi foetam.
Ante illos hilari resonabat tibia cantu,
Et cithare lucis celebrabant gaudia festæ.

Heu nimium ingenti captas caligine mentes,
Væsonorum hominum, sortisq; ignara futuræ.
Pectora: quis stolidæ sectantes gaudia uana.
Ludunt leticia, & dum spe lactantur mani,
In propria ignorantia stulti se impingere clade.
Ergo perniciæ ultrò inuitata suprema,
Arsuram infelix Teucris comes ibat in urbem.
Carpentes gelido in Simoëntis littore flores,
Ornatabant proprie cladis quoq; colla coronis.
At uero tanto sub pondere terra gemebat,
Ferro armatarum uerigine scissa rotarum.
Attriti insonuere datis mugitibus axes,
Stridebant restes ualide, atq; intensa catena
Voluebat nigra mixtum caligine sumum.
Exoritur clamorq; uirum, fremitusq; trahentum,
Quo strepitus cœlum, atq; onens concussa fragore,
Umbribus insonuit celsis cum querubus Ida,

At sonitu Xanthi curua intremuere fluentæ
Et nox elata est superas Simoëntis ad auras.

Quin iouis excelsa tuba tum de uertice cœli.

Inionuit tractæ Teucris preconia cladis.

Non minus interea miseri sua damna trahebant,

Et spacia immenso superabant longa labore,

Prata per, & uario diuulos flamme campos.

Insequitur sublimis equus, cultuq; superbis,

Insigni, & Diuum exultans ad tempora propinquas.

Ipsa manus feroci imponens tum Pallus equino,

Impulit, atq; citum seruenti in tramite mouit.

Ergo equans celeri Trojanorum agmina cursu,

Veloci taculo non sequior ille ruebat.

Ut tandem miseræ portis allabatur urbis,

Haud equidem tam tam portarum angustia molemis

(Ampla licet per se) perituræ immiserit urbi,

Ni facilem ingressum Diuum Regina parasset,

Ipse adeò magno portarum emota tridenti,

Lumina disticit, turresq; tuulis ab altis.

Sedibus, atq; immisit equum Neptunus uantem,

Troades interea per totam protinus urbem.

Matrone, & sponsæ, iuxta innuptæq; puellæ,

Duccébant letas circum sua damna chores,

Aut fatalis equi celebrabant carmine laudes.

Ast aliæ tutus quod posset ab hymbris esse,

Illi purpureos tunc instrauere tapetas.

Inde aliae teneræ soluentes stamina mitre,

Pulchre contextis ornârunt floribus ipsum.

Deq; cade quedam depromens diuite uinum,

Infecti q; croco permiscens leta, solunt

Sparsit odorato circum illum scemina Baccho.

Miscetur clamorq; uirum, & strepitus muliebris,

Conclamant pariter pueri, effæciq; senecta.

Non secus Oceani quales de littore quando

Turba sonora gruum gelido sub tempore brumæ:

In morem choreæ cyclo circum salientes,

Ingrato curuis cantu clangunt ab aratri.

Sic magno resonante omnem clamore per urbem,

Marte grauem molem ducebant Troes ad arcem.

At uero è thalamo Priami se filia regis,

Obisibus ruptis diuino numine pulsæ.

Proripuit: qualis ueloci bucula cursu,

Infestus duro quam crabro terruit iclu,

It præcepit, neq; iam consueta aut pabula cordi:

Aut fidus pecoris potis est reuocare magister,

Non dulces herbas, non pinguis pascua querit,

Sed grauiter crabronis acuto saucia telo,

De grege deserta fugiens procul errat in umbras

Talis fatidico mentem concussa tumultu,

Cassandra, & sacri stimulis agitata furoris.

Laurea concutiens ingentem ferta per urbem,

Infremuit, nec ei charorum cura parentum,

Nec mouere animum uicino sanguine iuncti,

Nec iam uirgineum menti est seruare pudorem,

Nec tam Threiciam concussit Meendæ densis,

Diuina in sylvis montani fistula Bacchi.

Que furijs hinc inde ardentia lumina torquet

TRYPHIODORVS AEgyptVS

Nudum concuiens caput, atq; hederae ferta,
 Dum Deus in fano simulacrum sub pectore uersat.
 Quam diuina recens Cassandre insania mentem,
 Percutit immensa rabie fera corda fatigans.
 Ergo caput manibus pulsans, & pectora crebris,
 Et flauos lacerans formoso in uertice crines,
 Insana tandem proclamat talia uoce:
 O miseri Troes quid non tolerabile munus,
 Festinatis equi peritura, sifere in arce,
 Perniciem patriae que uos insania ceperit?
 Supremæ ne adeo noctis properatis in umbras,
 Excidium Troie, longi finisq; laboris.
 Que feret, & claudet lethali Pergama somnos?
 Hoc manus hostilis ligno occultatur Achiuum,
 Iamq; patent Hecubes euentu somnia uero,
 Que parere accensam, atq; incendia uasta uomeniæ
 Visa faciem, totam flammisq; euertere Troiam.
 Scilicet Argiuum supremos Marte latentes,
 Illa duces moles ingenti gestat in almo.
 Quos simul obscura terras nox texerit umbra
 Ad cladem cinctos nostram fulgentibus armis,
 Fundet equus, scuoq; implebit Pergama partu.
 Extrema illi ergo tentabunt prælia fortis,
 Protinus & misera uastabunt omnia cæde.
 Ergo leuare grauem tam diro fœmina partu,
 Nulla ualebit equum, nulla obstebris obire.
 Munera, nec fœtum claustris laxare uirilem,
 Lucifer officio sungetur scilicet ipsa.
 Que nostram Pallas subuerit funditus urbem,
 Cuius consilijs eadem quoq; Machina structa est:
 Illa grauem soluet uentrem, partuq; leuabit,
 Et nostra implebit crudeli Pergama fœtu.
 Et tunc purpureo capta fuet agmine in urbe
 Sanguinis effusum Pelagus, cædisq; fluenta,
 Diræq; fœmineis neffentur uincula Palmis,
 Capituæ innumeræ seruitum Troades ibunt,
 Tristiaq; absument euersam incendia Troiam.
 Heu mihi cū quanto licet hæc memorare dolore.
 O patria, o quondam toto urbs celeberrima mundo,
 Iam iam puluis eris, si am te Vulcanius ignis.
 In tenues uertet cimeres, structosq; deorum.
 Iam ualidos manibus muros, iam laomedontis
 Funditus ingenti eruta fundamenta ruina,
 Insultans tenues disperget uentus in auras.
 Heu quam dira manent chari nos fata parentes.
 Te genitor Troie cernentem incendia Pyrrhus,
 Hercæ miserande tonis ingulabit ad aram.
 Teq; canem mater Diuorum immota uoluntas,
 Natorum efficit tristi de clade querentem,
 Quorū in gens quondam fuerat tibi gloria partus.
 Non procul à patria te diuia Polyxena cæsam.
 Ad tumulum hostilem delincit lamentabor Achillis,
 Nec miseranda tamen tibi sors ea contigit usq;
 Felix morte tua soror, & secura malorum,
 O utinam lacrymas tristi dum fundo sepulcro,
 Argolico liceat mihi uulnere claudere uitam.

Nam quid opus uita nisi quod me ad fata reseruer.
 Dura magis, fluctuq; exerceat usq; malorum,
 Heu procul à patria tumulanda ut dulcis us oris,
 Regine Graium cogat seruire maligne,
 Insidias ipsi que iam molitur Atride.
 Sed nos o miseri iandudum credite Teucri,
 (Si non pernicie potius cognoscere uesta
 Est animus, que uera cano, que certa recordor.)
 Pestiferamq; animis iamdudum pellite nubem,
 Quos tenebris Ate, & dira caligine cæcat,
 In molem inuisam ualidas uibrare secures.
 Aut occultantem fallaciis arma cauernis.
 Insidiasq; uirum uiolentis urite flammis,
 Ille rōgus nostros consumet protinus hostes.
 Tunc coniuia m̄ celebrabilis, atq; choreas,
 Et pro libertate mibi, ostensiq; salute.
 Crateras grato statuetis pectore leti.
 Talia fatidico iactabat pectore in auras,
 Irrita, nec miserorum ulli tunc credita Teucrium,
 (Scilicet huic queuis uera ut prædicere posset,
 Virgineo Phœbus dederat correptus amore.
 Quem Cassandra simul fallaci fraude fessilit.
 Ipse fidem nati cunctam indignatus ademit,
 Ne quis credere ei posset quæcumq; mouenti.)
 Quam mox corripuit genitor sermone minaci:
 Equis te rursum uates uæsana malorum,
 Perfricta frontis, malus irrita talia Daemon,
 Attulit audacter mendaci uoce canentem.
 Non tua mens unquam à rabioso libera morbo,
 Necatur est animus maledictus turpibus unquam.
 Nunc affecta etiam mærore ob gaudia nostra,
 Venisti, inuidiam lingua testata procaci,
 Dum libertatem post tot Saturnius annos
 Reddidit, & Danaos à Troia reppulit hostes.
 Non hastæ infestum longæ uibrantur in hostem,
 Amplius, aut arcus neruo stridente trahuntur,
 Iamq; silent enses, atq; irrita spicula tandem,
 Et cætus amat, & dulces uictoria Musas.
 Non natum genitrix bello iam luget ademptum,
 Nec mulier mittens in prælia dura maritum,
 Occisum iuuenem crudeli uulnere plorat.
 At suscepit equum Troie patrona Minerua.
 Tu uero è thalamo erumpens, mendacianus
 Vaticinare, tuæ memorans inconmoda Troie,
 Atq; urbem infestas si elerato insana labore.
 Procul hinc, sacros nec pollue pessima cætus,
 Iam nobis cordi cantus, letaq; choreæ.
 Dum non Sæuus adest qui terreat amplius hostis,
 Fatidicæq; tuæ post hac nil uocis egemus.
 Dixit, cū in thalamos lymphata mente puella,
 Inuitam licet, atq; à patre tacere coactam,
 Iuabit contemnens ueracia dicta reduci.
 Que simul ad lectu thalami in penetralia uenit,
 Concidit, atq; suis cum satis fata suorum.
 Plorauit recitans: patriæ tristemq; ruinam,
 Iamq; animo cernens populantes Pergama flamas.

DE ILII EXPVGNATIONE.

Nec minus instabant operi, molemque; sacrata.
Dardanidae infestavunt fistibant Palladis arce.
Tum uero superis cadit omnes uictima ad aras,
Et creber tenues effertur nidor in auras:
Cœlicole auersi pompa renuere sacrorum.
Tum totam celebrant coniuia laeta per urbem,
Luxuria que omnis nimio Troia ebria fustu,
Stultitia, & uino pariter, somnoque; sepulta.
Et nimium temere curis secura relicta,
Ipsa urbis commissa fuit custodia paucis:
Oceani quoniam Sol se iam merserat undis,
Et nox obscura peritura inuoluerat umbra,
Pergama, & extrema miseros caligine Teucros.
Versu & interea corpus mentita senile,
Tyndarida est ibalamis uerbis Cytherea dolosus,
Euocat, insidias molitaque; talibus infit:
Te Menelaus equo nunc occultatus aceruo,
Ad se sponsa uocat, uenias poscitque; maritus.
Quem circu proceres Troiae insidianter Achium.
Proprietate tantos unam tolerantque; labores.
Ergo age, nec Priami teneat te cura, nec ipse
Deiphobus sponsus, nec Teucrum terreat ullus,
Pone metum, & propera, siquid te protinus ipsi
Iam pro te reddam mala tot passo Menelao.

Hec memorans Venus in tenues eu nati aurat.
Ast Argia uolis Helene seducta, cubile
Haud mora Deiphobo fragras comitare reliques,
Troadibus Diu ad templum spectantiibus ibat.
Quae simul ad sacram uenit Tritonidis arcem,
Splendida ueloci tetigique; Palatia gressu,
Confluit, Heroum prægnantis pondere molis.
Attonitus lustrans oculis mirabile textum.
Ter circum ingentem celeres Ledea per orbes
Iuit equum, inclusos lasciuia uoce lacefens,
Uxor refrens arguta nomina uoce.
Heroum, grauida gestabat quos equus alio.
Ulorum immensus penetrabat pectora luctus,
Et lacrymas magno taciti merore premebant.
Tyndaride auditu gemuit Menelaus Atrides,
Et uix se tenuit, qui mutua uerba referret.
Fleuit & audita Diomedes Aegialda,
Penelopes nomen pectus percussit Ulixis.
Nomine at Anticlus percepto Laodamie,
Insanis nimis stimulis agitatus amoris.
Os solus stulte noctura ad uerba resoluit,
Exitio Danaos inculta uoce daturus.
At manibus sapiens mox interrupit Ulixis,
Iniectis, inhibens properantem fundere uerba.
Labra aut uincis numitibus improba stringens,
Continuit manibus ualidis: captiuus at ille
Euitare uolens contuncta silentia morti,
Iniectas exire manus, & soluere fauces.
Tentabat uincis, partes agitatus in omnes.
Vi multa instabat contra Laertius Heros,
Non prius absistens quam guttur futile palmis.
Elisit, Stygius animaque; eiecit ad undas.

Quem tacitis lacrymis lugentes inde Pelagi,
In femore occulte tumularunt intus equino,
Membra eius chlena iam frigida morte tegentes.
Sic altos forsan queque; decepisset Achium.
Irritans Helene fallacibus improba uerbis,
Si non occurrentis toruo Tritonia uultu.
Cœlitus, ipsa suo iubet, simulaque; furentem
Sola, hec terribili Pallas sermone minata:
Perfida, te ne adeo nimium scelerata libido,
Et Veneris fraudes, inconcessi p. Hymenzi.
Moliri haec indigna iubent, simulaque; furentem
Nec mentem Atride tangit ubi cura mariti.
Nec natæ Hermiones misereris inique; relicta,
Auxilium Teucris nunquam non ferre paratae.
Discede, & celsi repetens tabulata cubilis,
Indice cum flamma classes operire tuorum.
Talia commemorans fraudes auerit inane,
Tyndaridos, ibalam moneraque; in claustra remisit.
Interea stolidi nocte aduentante superbos
Exercere choros cessabant iam quoque; Teucri,
Credentes placide languentia membra quieti,
Desierant letam cythara resonare per urbem.
Iamque; aliquis Troum somno, uimque; sepultus,
Capit abbat stratus supra cratera soporem.
Uocula sponte sua ad terram quoque; multa cadebant,
Detenus somno ex manibus, terramque; rigabant.
Per terras ibant coniuncta silentia nocti.
Nec latrare canes audit, cuncta filebant,
Protinus & cladem Troiae tacita aura uocabat.
Ipse adeo sortem Graiorum, fataque; Teucrum.
Exacte iusto pensans examine libra,
Lancibus imponens paribus diuersa talenta.
Ambigui Martis Saturnius arbiter æquus,
Contulit, ac Stygium Troas deprestit ad Orcum.
Interitum prono portendens pondere, fatum,
Graiorum contra uictoriaque; extulit arma.
Protinus ad Lycie fragrania templo recepsit,
Extremam Troiae miseratus Apollo ruinam.
Ilicet Aeacide iuxta sublime sepulcrum,
Exhibuit signum lucenti lampade Graij,
Aesimides, tacita monuitque; recurvere classe.
Peruigil ipsa etiam è celso formosa cubili,
Purpureo socios hortata est Tyndaris igni.
Haud secus ac rutili splendens quin Cynthia flama
Aurata coeli facie conexa serenat:
Non equidem densis cum se primum excrit umbris
Cupidis excisa in morem sua cornua monstrans:
Sed Sphæram nitida quin complens splendida luce,
Attrahit oppositos radios de lumine fratris.
Haud alias Helene quoque; tu pulcherrima flamas,
Formosa obscurum tendebat in æra dextra.
Ergo iubar flammæ Graij sublime uidentes
Iudicium reditus promissum, protinus omnem,
Detrudunt salso properantes littore classem.
Tum toto ualidis insurgunt robore remis,
Optatam belli cupientes tangere metam.

TRYPHIODORVS AEGYPTVS

Sic tum remigii prestantes Marte subibant,
 Et lato tumidum pelagus rumore secabant.
 Atq; dabant uenit uelocia uela secundis,
 Donec ad iliacum rector Neptunus aquarum.
 Remigo classem deduxit præpete littus,
 Vnde prius tacita laxarant fraude rudentes.
 Ast equitum retro turme mansere relicte,
 Mutuus binnitus Teucris ne forsan equorum.
 Signa daret, sonnoq; excusis proderet hostem.
 Nec minus armati uasto se robore promunt,
 Argolici reges, cecas linquuntq; cauernas.
 Grandis equi, & gratas tandem egrediuntur in auræ.
 Sicut apes dulci fragrantem mellis odore.
 (Occultæ artis opus, & inenarrabile textum)
 Persecere caua quando intus in arbore ceram,
 Iam strident illæ linquunt examine querusc,
 Floriferos magnoq; obducunt agmine campos.
 Spiculaq; in quo suis uibrant sua prætereunt.
 Sic & equi claustris postquam erupere solutis,
 Heroës Danaūm, Teucros simul agmine facto
 inuaseré, & ad hoc thalami in penetralibus ipsis,
 Captantes mollem multos per membræ quietem.
 Aeterni diris somni immersere tenebris,
 Ipsa adeò effuso tum sanguine terra natabat.
 Immeusus ferit Teucrorum sydera clamor.
 Palantum, & cursu cædem fugientium mani,
 Ilios & sonitu tremuit concussa cadentum.
 Illi crudeli grassantur cede per urbem
 Horrendo strepitu, sœuorum more Leonum,
 Sanguineq; undantes consternunt strage plateas.
 Immunes referunt perq; ipsa cadauera gressus,
 At tristri patriæ casu intra tecla domorum
 Troades audita, percepta clade suoram,
 Accense longo pars libertatis amore.
 Ad cædem miseris prebebant colla maritis,
 Pars prolem querule lugebat hirundinis instar.
 At iuuenem tenera florens etate maritum,
 Cæsum sponsa, ut adhucq; recenti morte trmentæ.
 Conspexit, statuit Stygias comes irafub umbras,
 Vincula uictoris potius quam ferre superbi,
 Ad cædem mouitq; inuitum Dardanis hostem,
 Cumq; suo obtinuit sponso commune sepulcrum.
 Multæ præterea tantorum mole nialorum,
 Necdum perfectam prolem, uitæq; carentem.
 In lucem in genti fractæ terrore dederunt,
 Ante suum tristesq; edentes tempus abortus,
 Clauserunt misero cum scetu tempora uitæ.
 Tunc adeò immanis cupidißima credis Enyo,
 Sanguinis effusi grato se Nectare pascens.
 Per Troiam rapidi saltabat turbinis instar,
 Pernox, ingenti belliq; horrenda tumultu.
 Quam iuxta infestum caput inter sidera condens,
 Arguos stimulabat Eris: quin ipse Gradius.
 Auxilium scuis prestat serus Achius,
 Successu ancipiti in partem proclivis utrang.
 Edi illi horribilem sublimi Pallas ab arce
 Concutens summi scutum Iouis Aegida, uocem,

Antoniuq; alibi seuam Iunonis obiram.
 Terraq; Neptuni ualido commota tridente,
 Intremuit, magnumq; dedit concussa fragorem.
 Ipse equidem tanti trepidus terrore tumultus,
 Ad superas Pluton timidum caput extulit aura.
 Condita sub terras Numitia regna relinques,
 Namq; uerebatur iussis ne forte Tonantis.
 Irati, nimiumq; accensa mente furentis.
 Mercurius cunctos homines demitteret Orco,
 Vsq; adeò immensi quassabant omnia motus,
 Et populabatur Troianos maxima cædes.
 Nanq; alios scæas ad portas confugientes.
 Astantes & eo mittebant Marte sub umbras,
 Ast aliis lesto dum queritat arma reliquo,
 Occultæ hostili confossus concidit hasta.
 Quidam & in umbrosis sœuum abditus cædibus
 hostem,
 Hospitis in morem ratus esse excepit amicum,
 Stultus, nec pariter contrâ est acceptus ab illo,
 Sed tulit hospitij triflissima, præmia leibum.
 At residens alius supremi culmine tecili,
 Occidit imprudens insperati nece teli.
 Pars infelici domiti sua pectora Baccho,
 Attoniti strepitu, & tanto dum murmure somno.
 Excusi, domibus properant descendere celsis,
 Scalarum immemores lapsu cecidere deorsum.
 Præcipiti, & prono fregerunt impete colla,
 Atq; ita uertebris rupta ceruice solutis.
 Eructauerunt anima comitante Lyæum.
 Multii etiam frustâ ceciderunt agmine facto,
 Pugnantes, nec non multi de turribus alii.
 Quas petiæ fuga, se se hoste instantे dederunt,
 In præcepis, supremo adeantes Tartara saltu.
 Angustum pauci per portam deniq; se se,
 Eripueré neci furtim, misereq; procellis.
 Iactatam patriam tantis, tantisq; periclis,
 Deseruere suam, uelutii in uscio equore nauim:
 Cum fera tempestas immani turbine fregit,
 Arripiunt tabulas paßim, remosq; forosq;
 Et uitam pro se seruat sibi quisq; natando.
 Haud aliter paudo fugiebant agmine Teucri.
 Certim, & timidis conferit paßibus ibant,
 Se tristri patriæ subducebantq; ruine.
 Tum uero miseranda atro plenisima tabo,
 Innumerisq; cadaueribus repleta uideres.
 Orba uiris, tristisq; undantia Pergama cæde.
 Nam nec apud duros quidquam clementia Graios;
 Repperit illa loci, neq; Teucrum parcitur ulli.
 Peruigil immani cladis Bellona flagello.
 Horrendo strepitu per Troiam graffabatur,
 Sufficiens animos Danais, uiresq; ministrans:
 Illi crudeli uastabant omnia dexira,
 Nec uenerabantur superorum cede furentes.
 Numinis, sed fuso foedabant protinus aras,
 Sanguine, læticiaq; altaria debita tabo.
 Quim etiam immitti miserandos uulnere pronos,
 Mactauere senes, & gestu supplice flexis.

Orante

DE ILII EXPVGNATIONE.

Orantes genibus ueniam (miserabile) nique
Dimisere neci, neq; eos effœta senectus
Iuuit, nec capiti reverentia debita cano.
Et multos miserè lacrymantis matris ab ipso.
Expertæ culpe rapuerunt ubere natos,
Cædentes propter peccata ignota parentum.
Lacq; suo frustrà nutrix dum præbet alumno
Inferias rapto miserè libabat ad ortum.

Ergo caues rapiди simul, aëri eq; uolucres
Effuso ingluuiem saturabant sanguine uentris,
Passim per plateasq; cadaveria strata uorabant,
Aërie prædam uolucres clangore petebant,
Corpora raptantes sed cæsa canes ululabant,
Sæui, nec Dominis parcebant forte repertis.

Deiphobi intere^c (Paridis post funera fratri
Tyndarida iniustis sibi iuxerat ille hymeneis.)
Indomito ad sedes grassantes Marte ruebant,

Armipotens Lærtiades, & rex Menelaus.

Quales brumali miserias sub nocte cruentas.

Cæde lupi fido quando custode carentes,

Depredantur oves, morsu laniantq; uoraci.

Spem dominicq; gregisq; et maria ouilia linquunt.

Sic illi innumeros (duo tantum quilibet) hostes,

Congressi infesta miserunt cæde sub umbras.

Tunc exorta recens dubio est certamine pugna,

Nanc; illi superare domi, & magno impeie tectis

Irruere instabant, aditum ferroq; parabant:

Desuper è thalamis torquebant Troes in ipsos

Saxisq; & aduersos stridentia spicula in hostes.

Armati galeis capita hi sed enim, clypeisq;

Protecti subcunt, & in ædes protinus ipsas,

Irrumpunt aditu facto, tum saeuus Vlisses

Obvia disiectus compescuit agmina portis.

Parte alia indagans se subducere morti.

Querentem frustra, deprendsum deniq; Atrides.

Deiphobum median rigidè ferit ense sub aluum,

Intestina solo effudit quo uulnere, & Epar,

Iam studijq; gubernandorum oblitus equorum,

Deposuit tumidos uitæ cum lumine fastus.

At tremebunda Helene bello repetita, maritum.

Mente sequebatur dubia iam leta, peracto,

In patriam gaudens bello se posse redire:

Iam pudor urgebat male conscientia pectora culpe.

Ergo recordata ut patriam est, uerosq; penates,

Vix tandem, & uani tāquam sub imagine Somni,

Occultos imo gemitus de pectora duxit.

Cōfestum Senio, & magnorum mole laborum,

Aecide Priamum Pyrrhus, patris ultius Achillis.

Inseritum, Hercæ iouis obtruncauit ad aram,

Nil precibus motus regis, nil supplice gestu,

Nec ueneratus auum est æqueum Pelea, canam

Cæsaream efficio deturpans sanguinem: at illam

Quæntumuis seius, tamen est miseratus Achilles.

Dire Neoptoleme, atqui eadem te fata manebant,

Ad sacram infelix ueracis Apollinis aram,

Templa profanantem quum te diuina sacerdos.

FINIS, Tryphiodori Latinitate donati.

DIO.

Ense sacro uindex confossum ad Tartara misit.
Flebat & excelsa de turri precipitatum,
Funestis puerum manibus crudelis Vlissi,
Andromache crebris ululatibus Asty: nacta,
Intactæq; pedes sub Palladis acer Oilei,
Ajax oppresit Cassandram consiguentem,
Indignata dea est, & uim facinusq; perosa.
Auertit solitum à Danais toue nata fauorem,
Vnius ob noxiam cunctis infensa Pelasgis.

Ast etate grauem cædi Cytherea cruentæ,
Anchisam eripuit longam miserata scinctam,
Aeneamq; unâ, natum Anchisæq; suumq;,
Quæs procul à patria concessit diua colendos.
Ausoniæ fines, siquidem iouis illa uoluntat,
Et superis stabat certa hec sententia Diuis,
Progenies Veneris regnum ui sine fine teneret,
Et nati natiq; qui nascentur ab illis.

Tum genus & natos præclari Antenoris ipse,
Hostitis humani recolens seruauit Atrides.
Officia, atq; animo memori benefacta reuoluens,
Mansueta mensa excep: um sc̄q; esse Theanū.
Non procul à patria te Laodice quoq; uita,
Defunctam, patulo tellus suscepit hiatu.
Non te Thesides Acamas, non ullus Achium,
Captiuam duxit, patriæ sed linqueris oris.

Nō equidē cunctos captiæ memorare tumultus,
Eualeam Troiæ, cædis tantaue procellas.
Vos ò Pierides manet hic labor: ipse Camenis,
Imponam letum defunctus munere finem,
Tempus equi quoniam collum iam soluere anhelis.

Nam simili ac Pelagi nividū caput extulit undis,
Clara albescens conspergens aëraluce,
Funestæ rupit noctisq; Aurora tenebras.
Graj exultantes successu & Marie secundo,
Victores totam lustrabant protinus urbem,

Ne quis fors Troutum populari à cæde lateret,

In columnis multis letalia uincula præsis.

Iniecre, uelut pisces salju mare propter,

Quando in litora effundit pescator arena.

Egeritur domibus tum Troia gaza superbis.

Mox splendore suo classem ornatur & Pelasgant,

Ex Thalamis uiduisq; effertur maxima præda,

Captiuasq; suis cum natis Troadas inde.

Ad naues ducunt. Rapidum post turribus altis,

Immiserè ignem, Neptuni structaq; dextra,

Pergama, in exilem flammis uerière fauillant,

Ciubus ipsa suis ita facta est Troia sepulcrum.

Diruta conspiciens populantem pergamo flamb;

Ingemuit falso plorans sub flumine Xanthus.

Inde Polyxenam iugulantes ponē sepulcrum,

Aecide, effuso placarunt sanguine manus.

Tum nerò prædam, captiuas sorteq; lati,

Partiti inter se, finiti præmia belli,

Ingenti spoliorum onerantes pondere naues.

Argius, patriam Troia petiere reliqua,

Finito obstreperum remeantes per mare bello.